Проект

М О Т И В И
към Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане

1. Мерки, свързани с необходимостта от въвеждане на правила за прилагане на облекчени режими за прилагане на глобалното минимално данъчно облагане на многонационалните групи предприятия, както и прецизиращи уточнения и технически корекции

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) (ДВ, бр. 106 от 2023 г.) бяха въведени правилата на Директива (ЕС) 2022/2523 на Съвета от 15 декември 2022 година за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи от предприятия и големите национални групи в Съюза (Директива (ЕС) 2022/2523), която директива е в съответствие с Модела на правила на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за минимално данъчно облагане на печалбите на големите мултинационални групи предприятия, одобрен от Приобщаващата рамка на ОИСР и на държавите от Г-20 на 14 декември 2021 г. Република България се е присъединила към Споразумението на Приобщаващата рамка от 8 октомври 2021 г., съгласно което присъединилите се държави, избрали да въведат GloBE правилата следва да ги прилагат и администрират по начин, който е в съответствие с резултатите, предвидени по Втори стълб, включително в светлината на типовите глобални правила и административните насоки, договорени от Приобщаващата рамка на ОИСР.

Приобщаващата рамка на ОИСР и на държавите от Г-20 постигна споразумение на 5 януари 2026 г., с което се одобрява пакет от документи, съдържащи правила за паралелно прилагане на глобалното минимално данъчно облагане на многонационалните групи предприятия и на данъчните системи на юрисдикции, които отговарят на определени условия (Side-by-Side Package). По-конкретно, пакетът съдържа:

1.система за паралелно прилагане на глобалното минимално данъчно облагане:

а) облекчен режим за паралелно прилагане на глобалното минимално данъчно облагане;

б) облекчен режим на крайното образувание майка;

2. облекчен режим за данъчни облекчения, свързани със съществена стопанска дейност;

3. облекчен режим за определяне на опростена ефективна данъчна ставка;

4. удължаване с една година на действието на облекчения режим, прилаган през преходния период (CbCR Safe Harbour).

На 12 януари 2026 г. в Официален вестник на Европейския съюз (ЕС) беше обнародвано съобщение на Европейската комисия (ЕК) (C/2026/253), с което ЕК признава споразумението на Приобщаващата рамка на ОИСР от 5 януари 2026 г. и потвърждава неговото прилагане в рамките на ЕС в контекста на чл. 32 от Директива (ЕС) 2022/2523. Обнародването в Официален вестник представлява правно основание за прилагане на Side-by-Side Package в рамките на ЕС.

Облекченият режим за паралелно прилагане на глобалното минимално данъчно облагане (Side-by-Side Safe Harbour) позволява на многонационални групи предприятия, чието крайно образувание майка е разположено в юрисдикция, която отговаря на определени критерии за минимално данъчно облагане, да бъдат освободени от първично и

вторично облагане с допълнителен данък. Необходимо е в юрисдикцията да се прилага допустим вътрешен данъчен режим и допустим световен данъчен режим.

Облекченият режим на крайното образувание майка (UPE Safe Harbour) допълва облекчения режим за паралелно прилагане на глобалното минимално данъчно облагане по отношение на многонационални групи предприятия, чието крайно образувание майка е разположено в юрисдикции, в които се прилага допустим вътрешен данъчен режим. Този облекчен режим освобождава юрисдикцията на крайното предприятие майка от вторично облагане с допълнителен данък.

Облекченият режим за данъчни облекчения, свързани със съществена стопанска дейност (Substance-based Tax Incentive Safe Harbour) позволява многонационалната група предприятия да увеличава включените данъци на съставните образувания, разположени в дадена юрисдикция с определени квалифицирани данъчни облекчения. Квалифицирано данъчно облекчение е данъчно облекчение, което се предоставя при равни условия на всички данъчно задължени лица и чиято стойност се определя на базата на извършени разходи или на базата на обема на материалните активи, произведени в юрисдикцията.

Облекченият режим за определяне на опростена ефективна данъчна ставка (Simplified ETR Safe Harbour) има за цел да намали сложността на правилата за прилагане на глобалния минимален данък, в съществена част от юрисдикциите, в които осъществяват дейност многонационалните групи предприятия, попадащи в обхвата на правилата. При този облекчен режим ефективната данъчна ставка на многонационалната група предприятия за дадена юрисдикция се определя опростено чрез минимални корекции на счетоводния финансов резултат и разходите за данъци на съставните образувания в юрисдикцията. Този режим ще замени облекчения режим, прилаган през преходния период.

Удължаването с една година на действието на облекчения режим, прилаган през преходния период (CbCR Safe Harbour), се налага с цел плавен преход от този режим към новия облекчен режим за определяне на опростена ефективна данъчна ставка.

Пакетът предвижда тези облекчени режими да се прилагат за данъчни периоди, започващи на или след 1 януари 2026 г., с изключение на облекчения режим за определяне на опростена ефективна данъчна ставка, който следва да се прилага по-късно – за данъчни периоди, започващи на или след 31 декември 2026 г.

В връзка с гореизложеното, прилагането на част пета „а“ от ЗКПО е необходимо да бъде в съответствие със споразумението на Приобщаващата рамка на ОИСР и на държавите от Г-20 за паралелно прилагане на глобалното минимално данъчно облагане на многонационалните групи предприятия и на данъчните системи на юрисдикции, които отговарят на определени условия. В тази връзка се предлагат изменения и допълнения, свързани с въвеждане на правилата за облекчен режим за паралелно прилагане на глобалното минимално данъчно облагане, облекчен режим на крайното образувание майка и облекчен режим за данъчни облекчения, свързани със съществена стопанска дейност.

В допълнение, Приобщаващата рамка на ОИСР/Г20 освен Side-by-Side Package, както и одобрените през февруари, юли и декември 2023 г., както и през юни 2024 г. административни насоки по прилагането на Модела на правила одобри и административни насоки по прилагането на Модела на правила през януари и май 2026 г. Съгласно точка 24 от преамбюла на Директива (ЕС) 2022/2523 е посочено, че „при изпълнението на настоящата директива държавите членки следва да използват типовите правила на ОИСР и обясненията и примерите в „Данъчни предизвикателства, произтичащи от цифровизацията на икономиката – Типови глобални правила срещу свиване на данъчната основа (втори стълб)“, договорени в Приобщаващата рамка на ОИСР/Г-20 относно BEPS, както и Рамката за прилагане на GloBE, включително нейните правила за ограничаване на данъчните задължения, като източник на примери или тълкуване, така че да се гарантира последователността в прилагането във всички държави членки, доколкото правилата отговарят на настоящата директива и правото на Съюза. Такива правила за ограничаване на

данъчните задължения следва да са относими към МГП, както и към големите национални групи.“

В тази връзка прилагането на част пета „а“ от ЗКПО е необходимо да бъде в съответствие с Модела на правила, Коментара към тях и административните насоки и другите документи от Рамката за прилагане на типовите глобални правила срещу свиване на данъчната основа. В тази връзка в допълнение е констатирана необходимост от прецизиращи уточнения и технически корекции в текстовете, свързани с минималното данъчно облагане на многонационалните и големите национални групи предприятия. Във връзка с посоченото, както и приемането на административни насоки по прилагането на Модела на правила и с цел избягване на правна несигурност при тълкуването, се предлагат изменения и допълнения в тази връзка.

С направените предложения за изменение и допълнение на ЗКПО не се въвеждат нови данъчни задължения или данъчни утежнения за лицата, а се въвеждат облекчения. С предложенията се изпълняват ангажиментите на Република България към ЕС и към ОИСР, свързани с присъединяването на страната към споразумението на Приобщаващата рамка от 8 октомври 2021 г. С предложенията се постига и отстраняване на технически несъответствия и въвеждане на редакционни и прецизиращи уточнения, с което се избягва създаването на условия за различно прилагане на тези разпоредби.

Доколкото в постигнатото споразумение Приобщаващата рамка на ОИСР и държавите от Г-20 предвиждат облекченият режим за паралелно прилагане на глобалното минимално данъчно облагане, облекченият режим на крайното образуване майка и облекченият режим за данъчни облекчения, свързани със съществена стопанска дейност да се прилагат за данъчни периоди, започващи на или след 1 януари 2026 г., то е необходимо и всяка държава да ги въведе за същите данъчни периоди. Едновременно с това е необходимо прецизиращите уточнения в текстовете, свързани с тези облекчени режими, да се прилагат за същите данъчни периоди.

В тази връзка и доколкото с предложението не се въвеждат данъчни задължения или данъчни утежнения, а напротив – въвеждат се облекчени режими, както и редакционни и прецизиращи промени, е целесъобразно всички тези разпоредби да влязат в сила от 1 януари 2026 г.

- **Целите, които се поставят**

Предложенията имат за цел осигуряване изпълнението на съобщение на Европейската комисия (ЕК) (C/2026/253), с което се осигурява съответствие на прилагането на част пета „а“ от ЗКПО с Модела на правила на ОИСР, Коментара към Модела на правила и административните насоки по прилагането на Модела на правила. Също така предложенията имат за цел прецизиране и осигуряване на яснота по прилагането на вече въведените разпоредби, с което се избягва създаването на условия за различно прилагане на тези разпоредби.

- **Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Промените, които се предвиждат в ЗКПО, не са свързани с допълнителни разходи за данъчно задължените лица, като за данъчно задължените лица въвежданите облекчения могат да доведат до възможност за излизане от обхвата на правилата за облагане, ако са изпълнени условията. Предвид това в определени случаи ще е налице възможност за намаляване или отпадане на националния допълнителен данък и/или допълнителния данък, когато съответните режими са приложими. За прилагането на промените не са необходими допълнителни бюджетни средства. Очаква се мярката да доведе до увеличаване на административната тежест както за бизнеса, така и за администрацията във връзка със спазване на много на брой и изключително сложни по своята същност режими. Предвид това ще е необходимо изграждането на допълнителен административен капацитет.

- **Очаквани резултати от прилагането**

В резултат на направените предложения се очаква да се осигури правилното прилагане на част пета „а“ от ЗКПО в съответствие с последните изменения, приети от Приобщаващата рамка на ОИСР.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

На 12 януари 2026 г. в Официален вестник на Европейския съюз (ЕС) е обнародвано съобщение на Европейската комисия (ЕК) (C/2026/253), с което ЕК признава споразумението на Приобщаващата рамка на ОИСР от 5 януари 2026 г. и потвърждава неговото прилагане в рамките на ЕС в контекста на чл. 32 от Директива (ЕС) 2022/2523 на Съвета от 15 декември 2022 г. за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи от предприятия и големите национални групи в Съюза. Обнародването в Официален вестник представлява правно основание за прилагане на Side-by-Side Package в рамките на ЕС.

2. Актуализиране на стойностния праг за данъчни дълготрайни материални и нематериални активи

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

Съгласно чл. 50, ал. 1 от ЗКПО данъчни дълготрайни материални активи са амортизируемите дълготрайни материални активи, чиято стойност е равна или превишава 700 лв., когато този размер е по-нисък от определения в счетоводната политика праг на същественост. Съгласно чл. 51, ал. 1, т. 1, буква „г“ от закона данъчни дълготрайни нематериални активи са придобити нефинансови ресурси, които отговарят на определени условия и са със стойност 700 лв. Размерът на този праг не е актуализиран, въпреки настъпилите съществени изменения в икономическата среда, включително натрупаната инфлация и увеличението на цените на дълготрайните материални и нематериални активи.

В резултат на това все по-голям брой активи с относително ниска икономическа стойност подлежат на данъчно амортизиране, което води до увеличаване на административната тежест както за данъчно задължените лица, така и за приходната администрация, без това да има съществено значение за определянето на данъчния финансов резултат.

- **Цели, които се поставят**

С предложения законопроект се цели актуализиране на минималния стойностен праг за данъчни дълготрайни материални и нематериални активи в съответствие с променените икономически условия. Предлага се прагът да бъде увеличен от 700 лв. на 1000 евро. По този начин ще се предостави от страна на държавата още един стимул в полза на данъчно задължените лица, ще се намали административната тежест, свързана с воденето на данъчните амортизационни планове, като същевременно се запази възможността предприятията да амортизират за данъчни цели активите със съществена стойност.

- **Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Предложеното изменение не изисква допълнителни бюджетни средства за неговото прилагане и не налага изграждането на допълнителен административен капацитет или техническа обезпеченост. Мярката ще доведе до определено намаляване на бюджетни приходи, респективно определено намаляване на данъчната основа за облагане с корпоративен данък за бизнеса. Очаква се мярката да доведе до намаляване на административната тежест както за бизнеса, така и за Националната агенция за приходите.

- **Очаквани резултати от прилагането на закона**

Очаква се мярката да доведе до подкрепа на бизнеса, както и се очаква предложеното изменение да намали административната тежест за данъчно задължените лица при

отчитането и проследяването на данъчните амортизируеми активи, както и да опрости прилагането на режима на данъчните амортизации. Предвижда се също така да се повиши ефективността на данъчната администрация чрез ограничаване на необходимостта от администриране на активи с ниска стойност, без да се засяга съществено данъчната основа.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Предложеното изменение не съдържа разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз. То не противоречи на основните принципи и разпоредби на правото на Европейския съюз. Мярката не подлежи на нотификация по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г., установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

3. Мерки за повишаване на данъчната неутралност при пренасянето на данъчните загуби

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

С действащата уредба на глава единадесета от ЗКПО данъчните загуби могат да се пренасят последователно за срок до пет години, считано от годината, следваща годината на възникването им. След изтичането на този срок неприспаднатата част от загубата се губи независимо от причините, поради които данъчно задълженото лице не е успяло да реализира достатъчна данъчна печалба.

Петгодишното ограничение поставя в неблагоприятно положение предприятията, извършващи инвестиции с по-дълъг период на възвръщаемост, както и предприятията, осъществяващи дейност в отрасли с продължителни цикли на развитие или при временни неблагоприятни икономически условия. В тези случаи икономически обосновани инвестиции могат да останат без възможност за пълно възстановяване на натрупаните данъчни загуби единствено поради изтичането на законово определения срок.

Същевременно пълното отпадане на ограниченията за приспадане на данъчните загуби би могло да доведе до значително намаляване на данъчните приходи от корпоративен данък в отделни години. Поради това се предлага въвеждането на балансиран режим, при който ограничението във времето за пренасяне на данъчните загуби се увеличава от 5 на 10 години, но се въвежда ограничение върху размера на приспадането през всяка данъчна година.

- **Целите, които се поставят**

С предложения законопроект се цели увеличаване на петгодишното ограничение за пренасяне на данъчните загуби, като се въвежда възможност данъчните загуби да се пренасят последователно до изчерпването им през следващите 10 години. В същото време, с цел гарантиране на баланс се въвежда ограничение, съгласно което през една данъчна година могат да бъдат приспадани данъчни загуби в размер до 70 на сто от положителния данъчен финансов резултат преди приспадането им. По този начин се гарантира, че във всяка година най-малко 30 на сто от положителния данъчен финансов резултат ще остане облагаем с корпоративен данък. По този начин се подобрява данъчната неутралност и се насърчават на инвестициите, без да се създава съществен риск за устойчивостта на бюджетните приходи.

- **Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Предложената промяна не е свързана с разходи за данъчно задължените лица и не изисква допълнителни бюджетни средства за изграждане на административен капацитет и техническа обезпеченост.

- **Очаквани резултати от прилагането**

Очаква се предложените изменения да подобрят предвидимостта и неутралността на ЗКПО, като предоставят възможност данъчно задължените лица да реализират пълния данъчен ефект от понесените икономически загуби, дори при по-голяма продължителност на инвестиционния цикъл.

Същевременно предвиденото ограничение за приспадане до 70 на сто от положителния данъчен финансов резултат гарантира, че предприятията с натрупани данъчни загуби ще участват ежегодно във формирането на приходите от корпоративен данък, като част от реализираната печалба ще остава облагаема.

Очаква се измененията да подобрят инвестиционната среда, да повишат данъчната предвидимост и да намалят риска икономически обосновани инвестиции да бъдат поставени в по-неблагоприятно положение поради бързо изтичане на срока за пренасяне на данъчните загуби.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направеното предложение не съдържа разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз. Предложението не противоречи на основните принципи и разпоредби на правото на Европейския съюз. Мярката не подлежи на нотификация по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година, установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

4. Въвеждане на ускорена данъчна амортизация за технологии за изкуствен интелект или за високопроизводителна компютърна техника и сървърна инфраструктура

- **Причините, които налагат приемането на предложената мярка**

Ускоряването на цифровата трансформация е сред основните приоритети на Европейския съюз, заложени в Европейския зелен пакт, Програмата „Цифрово десетилетие 2030” и Стратегията за конкурентоспособност на ЕС. Инвестициите в цифрови технологии и автоматизация имат пряко значение за повишаване на производителността, конкурентоспособността и устойчивото развитие на предприятията.

В редица държави членки на Европейския съюз, включително Нидерландия, Белгия, Франция, Италия, Полша и Чехия, се прилагат данъчни стимули под формата на ускорена амортизация, допълнителни амортизационни отчисления или инвестиционни приспадания за насърчаване на инвестициите в цифровизация. Международният опит показва, че тези механизми са сред най-ефективните данъчни инструменти за стимулиране на частните инвестиции, тъй като подобряват ликвидността на предприятията, без да нарушават принципите на данъчното облагане.

В България действащият режим на данъчна амортизация не предвижда специално третиране на инвестициите, които подпомагат цифровата трансформация. Това поставя българските предприятия в по-неблагоприятна конкурентна позиция спрямо предприятията в държави, прилагащи подобни стимули.

- **Целите, които се поставят**

С мярката се предлага въвеждането на ускорена данъчна амортизация за определени категории активи, придобити с цел цифровизация на стопанската дейност. Мярката се предлага като временна за придобити и въведени в експлоатация активи на или след 1 януари 2027 г. и за данъчни периоди 2027 г., 2028 и 2029 г. След този период ефектът от мярката ще бъде анализиран и ще бъде преценено дали да бъде продължена за следващи данъчни периоди.

Мярката ще позволи на предприятията да признават за данъчни цели по-високи амортизационни отчисления през първите години от експлоатацията на актива. По този начин ще се съкрати срокът за данъчно възстановяване на направените инвестиции и ще се подобри паричният поток на предприятията в периода непосредствено след реализиране на инвестицията.

Предлага се за определени активи да може да се прилага двойния размер на годишната данъчна амортизационна норма, приложима за съответната категория актив по общия ред на закона, но не повече от 100 на сто.

Преференциалният режим ще обхваща новопридобити и въведени в експлоатация данъчни амортизируеми активи, предназначени за използване на технологии за изкуствен интелект или за високопроизводителна компютърна техника и сървърна инфраструктура.

Предвид посоченото целта на предложената мярка е да се предостави от страна на държавата още един стимул в полза на данъчно задължените лица, като се подобри конкурентоспособността на предприятията, които извършват инвестиции в дигитализация и да се създадат предпоставки за устойчив икономически растеж, като същевременно се подпомогне изпълнението на националните цели в областта на цифровата трансформация.

- **Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Прилагането на предложената мярка ще има отражение върху приходите от корпоративен данък. В краткосрочен план предложението ще доведе до намаляване на приходите от корпоративен данък поради по-ранното признаване на амортизационните разходи за данъчни цели. Мярката няма до доведе до трайно намаляване на бюджетните приходи, а само до отсрочването им във времето.

В средносрочен и дългосрочен план се очаква мярката да има положителен фискален ефект вследствие на увеличените частни инвестиции, по-високата производителност и разширяването на икономическата активност.

- **Очаквани резултати от прилагането**

Очаква се мярката да доведе до подкрепа на бизнеса, както и до ускоряване на инвестициите в цифровизация, повишаване на производителността на предприятията и стимулиране на внедряването на нови технологии. Също така се очаква и повишаване конкурентоспособността на българските предприятия, увеличаване на частните инвестиции и ускоряване на технологичното обновяване на икономиката.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направените предложения не съдържат разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз. Предложението не противоречи на основните принципи и разпоредби на правото на Европейския съюз. Мярката не подлежи на нотификация по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година, установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

5. Промяна в режима на ваучерите за храна на електронен носител по чл. 209а от ЗКПО

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

Със законопроекта се предлага промяна в режима на ваучерите за храна на електронен носител по чл. 209а от ЗКПО, изразяваща се в увеличаване на максималния размер на ваучерите, които могат да бъдат предоставяни на всяко едно наето лице, от 200 лв. (102,26 евро) на 200 евро месечно и въвеждане на преференциално облагане на дохода на ниво наето лице.

Ваучерите за храна на електронен носител по чл. 209а от ЗКПО представляват утвърден инструмент за предоставяне на социална придобивка от работодателите на техните работници и служители. Чрез този инструмент се предоставя възможност за подпомагане на наетите лица при посрещане на разходите им за храна, при едновременно съобразяване с установените в данъчното законодателство условия и ограничения.

Предложеният размер на максималната месечна стойност на ваучерите за храна следва да бъде съобразен с промените в икономическата среда и с нарастването на разходите на домакинствата за стоки и услуги. Увеличаването на максималния размер до 200 евро ще създаде възможност работодателите да предоставят по-висока по номинална стойност социална придобивка на своите работници и служители.

Едновременно с увеличаването на размера на ваучерите се предлага промяна в данъчното третиране на получаваната от наетите лица икономическа полза. Предвижда се стойността на предоставените ваучери за храна на електронен носител по чл. 209а от ЗКПО да представлява облагаем доход по Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ), за който да се прилага окончателен данък в размер на 7 на сто.

Предложеният модел има за цел да съчетае възможността за увеличаване на размера на социалната придобивка с необходимостта от осигуряване на допълнителни приходи за държавния бюджет. По този начин се постига баланс между предоставянето на по-висока номинална стойност на социалната придобивка и нейното данъчно облагане.

При избора на данъчен режим е съобразена необходимостта от неговото лесно и ефективно администриране. Поради това се предлага доходът от ваучерите за храна на електронен носител по чл. 209а от ЗКПО да се облага с окончателен данък в размер на 7 на сто, вместо да се включва в общата годишна данъчна основа на физическото лице. Окончателният характер на данъка осигурява предвидимост на данъчното задължение и не предполага последващо годишно преизчисляване на данъка от физическото лице.

За ограничаване на административната тежест се предвижда данъкът да бъде удържан и внесен от работодателя, предоставил ваучерите за храна на електронен носител по чл. 209а. Работодателят разполага с информацията за размера на предоставената социална придобивка и нейното предоставяне, поради което е подходящ субект за изпълнение на задълженията по удържане и внасяне на данъка. Предвижда се данъкът да се внася до края на месеца, следващ месеца на предоставяне на ваучерите, което ще осигури текущо и своевременно постъпване на приходите в държавния бюджет.

С оглед на взаимната свързаност на предлаганите промени увеличаването на размера на ваучерите по чл. 209а от ЗКПО следва да бъде съпроводено от съответни изменения и допълнения в ЗДДФЛ, с които да се регламентират облагаемият характер на дохода, размерът на окончателния данък, задължението на работодателя за неговото удържане и внасяне и други свързани елементи.

- **Целите, които се поставят**

Основната цел на предложената мярка е да се увеличи максималният размер на ваучерите за храна на електронен носител по чл. 209а от ЗКПО, които могат да бъдат предоставяни на едно нает лице, като размерът бъде определен на до 200 евро месечно.

Чрез увеличаването на максималния размер се цели да се създаде възможност работодателите да предоставят социална придобивка с по-висока номинална стойност, която да подпомага наетите лица при покриване на разходите им за храна. Същевременно целта на предложеното данъчно облагане е да се осигури балансиран подход между увеличаването на размера на социалната придобивка и необходимостта от участие на получаваната от физическите лица икономическа полза във финансирането на публичните разходи.

Чрез въвеждането на единна ставка от 7 на сто се цели създаването на ясен, предвидим и лесен за прилагане режим на облагане. Окончателният характер на данъка цели да предотврати допълнителното административно натоварване на физическите лица,

свързано с включването на дохода в годишната данъчна основа и последващото годишно преизчисляване. Възлагането на задължението за удържане и внасяне на данъка на работодателя цели да се осигури ефективно събиране на данъка при минимална допълнителна административна тежест за наетите лица.

Предложената мярка цели също да осигури допълнителни приходи за държавния бюджет, като същевременно запази възможността ваучерите за храна да изпълняват функцията си на социална придобивка.

- **Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Прилагането на предложената уредба не изисква извършването на допълнителни разходи от държавния бюджет за изграждане на нови административни структури, системи или механизми за контрол. Не се предвижда създаване на нови административни органи или въвеждане на нови разрешителни режими.

С предложените изменения се запазват действащите условия и ред за предоставяне на ваучери за храна на електронен носител, както и изискванията към операторите на ваучери. Задължението за изчисляване, удържане и внасяне на окончателния данък ще бъде възложено на работодателите, които и към настоящия момент разполагат с необходимите организационни и технически възможности за администриране на възнагражденията и социалните придобивки на работниците и служителите. Не се предвиждат допълнителни разходи за физическите лица във връзка с изпълнението на данъчното задължение, доколкото данъкът ще бъде удържан от работодателя.

Увеличаването на максималния размер на ваучерите за храна по чл. 209а от ЗКПО до 200 евро месечно не представлява пряк разход за държавния бюджет, тъй като предоставянето на ваучерите зависи от волята на работодателя и от изпълнението на предвидените в закона условия. В същото време въвеждането на окончателен данък в размер на 7 на сто върху стойността на предоставените ваучери се очаква да доведе до допълнителни приходи за държавния бюджет.

- **Очаквани резултати от прилагането**

В резултат от прилагането на предложената мярка се очаква да се увеличи максималната номинална стойност на социалната придобивка, която работодателите могат да предоставят на работниците и служителите под формата на ваучери за храна на електронен носител по чл. 209а от ЗКПО.

Увеличаването на максималния размер до 200 евро месечно ще създаде възможност за по-голяма финансова подкрепа на наетите лица при посрещане на разходите им за храна. Нетният размер на получената икономическа полза за наетото лице ще бъде повлиян от въведения окончателен данък в размер на 7 на сто. При предоставяне на максималния размер от 200 евро месечно и при ставка на окончателния данък от 7 на сто размерът на данъка ще бъде 14 евро, поради което нетната стойност на получената от наетото лице придобивка след данъчното облагане ще бъде 186 евро месечно, която стойност е значително по-висока от максималният размер действащ през 2026 г., а именно 102, 26 евро.

Очаква се предложената мярка да осигури допълнителни приходи за държавния бюджет от окончателния данък върху дохода от предоставените ваучери за храна на електронен носител. Същевременно запазването на възможността за предоставяне на ваучери за храна на електронен носител като социална придобивка ще даде възможност на работодателите да използват този инструмент при формиране на пакетите от социални придобивки и при провеждане на политики за привличане и задържане на работници и служители.

Предложената промяна се очаква да подобри баланса между социалния и фискалния ефект на режима, като съчетава увеличаване на максималната стойност на предоставяната придобивка с въвеждане на преференциално и лесно администрирано данъчно облагане.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направеното предложение не съдържа разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз. Предложението не противоречи на основните принципи и разпоредби на правото на Европейския съюз. Мярката не подлежи на нотификация по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година, установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

6. Актуализиране на режима на облагане на разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване с оглед по-справедливо и последователно данъчно третиране на личното потребление, предоставено чрез предприятието

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

С действащата в ЗКПО уредба свързана с разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал, от работници, служители и лица, наети по договори за управление и контрол (наети лица), както и от лица, упражняващи личен труд по смисъла на § 1, т. 26, буква „и“ от допълнителните разпоредби на Закона за данъците върху доходите на физическите лица (разходи в натура свързани с лично ползване) е предоставен специален облекчен ред. Съгласно този ред се облекчава механизма на облагане на личното ползване под формата на разходи в натура, свързани с лично ползване. Това се постига чрез предоставяне на право на избор на работодателите, вместо с данък по реда на ЗДДФЛ, да изберат да облагат с данък върху разходите доходите в натура, представляващи разходи в натура, с лично ползване.

В общия случай разходите, свързани с използване на активи или персонал на данъчно задължено по ЗКПО лице за лично потребление от наети лица и от лица, упражняващи личен труд, носят белезите на възнаграждение за положен от тези лица труд. Квалифицирането на подобен род разходи като възнаграждение е предпоставка за признаването им за данъчни цели по реда на ЗКПО, но води след себе си определяне на данък върху доходите на физическите лица и на задължителни осигурителни вноски, тъй като физическото лице, ползващо за лични цели тези активи и/или персонал, на практика придобива допълнителен доход (доход в натура). Именно определянето на данъчната основа за целите на облагане с данък върху доходите на физическите лица и базата за начисляване на задължителните осигурителни вноски предполага влагане на значителни усилия, свързани с администрирането на тези задължения както от страна на данъчно задължените лица, така и на органите по приходите, които следва да контролират спазването на данъчното и осигурителното законодателство. Така например при определяне на данъчната основа за облагане с данък върху доходите на физическите лица в някои от случаите, освен че трябва да се изчисли точният размер на разхода, представляващ доход на физическото лице, следва да бъде установена и пазарната цена на дохода в натура. Това е трудоемък и сложен процес, което от своя страна е предпоставка за спорно правоприлагане.

Поради тези причини с цел намаляване на административната тежест, както и поради необходимостта от намиране на улеснен за прилагане режим беше въведен този режим, като след избиране да се приложи получените от физическите лица непарични доходи под формата на разходи, свързани с използване на активи и/или персонал на дружеството за лични цели, няма да се облагат с данък по ЗДДФЛ. Едновременно с това тези доходи не са обект на задължително обществено и здравно осигуряване.

Чрез този режим се премества тежестта на облагане и осигурителната тежест от наетите физически лица към данъчно задължените юридически лица. Ставката за данъка върху разходите в натура, свързани със собствени, наети или предоставени за ползване

активи и/или персонал, предоставени за лично потребление следва да компенсира това преместване, като предвид че е облекчен режим тя принципно би могла да не компенсира абсолютно целия размер на данъка. Въпреки това, приетата от законодателя ставка е 3 на сто, като ефективната такава е 2,70 на сто. Това компрометира този режим и води до неоправдани загуби за бюджета в голям размер.

- **Целите, които се поставят**

С предложения законопроект се цели постигне по-балансирано данъчно третиране на личното потребление, предоставяно чрез активи и/или персонал на предприятието чрез по-справедливо и последователно данъчно третиране на личното потребление чрез увеличаване на приложимата данъчна ставка от 3 на 7 на сто при запазване на всички действащи правила. Личното ползване представлява икономическа полза за физическото лице, която по общия ред би била обект както на данъчно облагане, така и на задължителни осигурителни вноски. Този режим замени тези задължения с единен данък върху разходите, като едновременно с това значително намалява административната тежест за предприятията и приходната администрация. Поради това увеличаването на ставката цели да се запази разумен баланс между предоставеното административно облекчение и данъчната тежест върху получаваната икономическа полза, без да се променя опростеният механизъм на облагане. То същевременно ще допринесе за по-справедливо и неутрално данъчно третиране на различните форми на предоставяне на възнаграждение и за устойчивост на приходите от този вид данък.

- **Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Предложената промяна би могла да доведе до повишаване на разхода за данък върху разходите, като не изисква допълнителни бюджетни средства за изграждане на административен капацитет и техническа обезпеченост.

- **Очаквани резултати от прилагането**

Очаква се с предложената промяна да се постигне по-балансирано данъчно третиране на доходите в натура свързани с лично ползване, както и да се осигури по-голяма неутралност между различните форми на предоставяне на икономическа полза, като едновременно с това се запазва значителна разлика в задълженията между прилагане на общия ред и този режим.

Очаква се също увеличаването на ставката да доведе до по-справедливо отразяване на ефекта от този режим в държавния бюджет, без да се увеличава административната тежест за данъчно задължените лица, тъй като се запазва опростеният механизъм за определяне, деклариране и внасяне на данъка.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направеното предложение не съдържа разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз. Предложението не противоречи на основните принципи и разпоредби на правото на Европейския съюз. Мярката не подлежи на нотификация по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година, установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

7. Мерки, свързани с необходимост от изрично уточняване и уреждане на реда, лицата и сроковете за деклариране и внасяне на данъци при преобразуване на дружества

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

С предлаганите мерки се създава и уточнява редът за деклариране и внасяне на данъка при източника за доходи от дивиденти и ликвидационни дялове и за доходи на чуждестранни лица, на данъка върху разходите, на алтернативния данък и на корпоративния данък в случаите на преобразуване на дружество (сливане, вливане, разделяне) и заличаване без ликвидация.

Уреждат се и случаите, в които датата на преобразуване е преди изтичането на срока за подаване на данъчната декларация за данъчния период преди преобразуването или на годишната данъчна декларация за предходната година и същата не е подадена, както и случаите, в които датата на преобразуване е преди изтичането на срока за внасяне на съответния данък и същият не е внесен.

Предлагат се и промени относно реда за деклариране и внасяне на корпоративния данък за последния данъчен период в случаите на преобразуване чрез прехвърляне на имуществото върху едноличен търговец.

Понастоящем ЗКПО не урежда изрично кой декларира и внася съответния данък на преобразуващото се лице и по какъв ред, когато е налице преобразуване на дружество (сливане, вливане, разделяне) и заличаване без ликвидация, както и в какъв срок. Настоящата уредба е по-обща и създава неяснота и в хипотезите на преобразуване чрез прехвърляне на имуществото върху едноличен търговец.

- **Целите, които се поставят**

Предложението цели изясняване и уеднаквяване на задълженията на данъчно задължените лица за деклариране и внасяне на данъка при източника, данъка върху разходите, алтернативния данък и корпоративния данък при преобразуване на дружества (сливане, вливане, разделяне) и заличаване без ликвидация, както и уточняване на реда и сроковете за изпълнение на тези задължения.

- **Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Промените, които се предвиждат в ЗКПО, не са свързани с допълнителни разходи за данъчно задължените лица и за прилагането им не са необходими допълнителни бюджетни средства.

- **Очаквани резултати от прилагането**

Предложението би допринесло за предотвратяване на разнопосочно тълкуване на разпоредбите за деклариране и внасяне на данъка при източника, данъка върху разходите, алтернативния данък и корпоративния данък в случаите на преобразуване и заличаване без ликвидация, включително при преобразуване чрез прехвърляне на имуществото върху едноличен търговец, както и за повишаване на правната сигурност при прилагането на закона.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направените предложения не съдържат разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз. Те не противоречат на основните принципи и разпоредби на правото на Европейския съюз и не подлежат на нотификация по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г., установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

8. Прецизиращи корекции и корекции за усъвършенстване на прилагането на закона

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

Предложението е обусловено от констатирана в практиката необходимост от прецизиране с цел яснота и по-коректно прилагане на закона. В тази връзка се предлагат прецизиращи промени.

- **Целите, които се поставят**

С предложението се цели постигане на яснота и избягване на недобросъвестни практики.

- **Финансови и други средства, необходими за прилагането на уредбата**

Предложеното изменение не изисква допълнителни бюджетни средства за неговото прилагане и не налага изграждането на допълнителен административен капацитет или техническа обезпеченост.

- **Очаквани резултати от прилагането**

В резултат от прилагането на предложението се очаква постигане на яснота и избягване на недобросъвестни практики.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

С предложенията не се въвеждат норми на правото на Европейския съюз.

9. Актуализация, свързана с преизчисляване размера на глобите и имуществените санкции в административнонаказателните разпоредби.

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

Основната причина е, че размерът на глобите и имуществените санкции в данъчното законодателство не е актуализиран от 2007 г. насам. За близо 20 години инфлацията и икономическият растеж са обезценили санкциите, които вече имат символичен характер и са загубили превантивния и възпиращия си характер. Съществува и вътрешен дисбаланс между различните данъчни закони, а сегашните размери не отговарят на изискванията на ЕС за ефективни и пропорционални санкции.

- **Целите, които се поставят**

Предлаганата мярка цели въвеждането на диференциран и икономически обоснован подход за индексация на санкциите, съобразен с периода на последното им изменение и действащата национална валута.

- **Финансови и други средства, необходими за прилагането на уредбата**

Приемането и прилагането на предложението не изисква разходването на допълнителни средства от държавния бюджет. Административните органи разполагат с необходимия капацитет и инфраструктура за налагане и събиране на актуализираните размери на наказанията.

- **Очаквани резултати от прилагането**

Предлага се следната диференциация при актуализацията на базовия размер на административните наказания:

1. За санкции, непроменяни до 2019 г. - размерът в лева се заменя със същия в евро, което компенсира дългогодишните инфлационни процеси и изравнява тежестта на наказанието със съвременния стандарт на живот.

2. За санкции, които са приети или променяни в периода 2020 – 2022 г. - размерът се актуализира със 50 на сто, като е съобразен с инфлационните процеси.

3. За санкции, които са приети или променяни в периода 2023 – 2026 г. - размерът се превалутира до кръгла сума.

Очакваните резултати от приемане на предложенията са свързани с:

- повишаване нивата на доброволно спазване на данъчните и осигурителните задължения от страна на задължените лица;

- засилване на усещането за справедливост в обществото и защита на лоялните данъкоплатци чрез ефективно санкциониране на недобросъвестните субекти;

- положително въздействие върху приходната част на държавния бюджет в резултат на повишения дисциплиниращ ефект и оптимизираното събиране на публични вземания.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направеното предложение не съдържа разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз. Предложението не противоречи на основните принципи и разпоредби на правото на Европейския съюз. Мярката не подлежи на нотификация по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година, установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

С преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се предлага въвеждане данък върху свръхпечалбата

- **Причини, които налагат приемането на предложената мярка**

През последните години световната и европейска икономика бяха изправени пред поредица от изключителни събития, които съществено промениха условията за осъществяване на стопанска дейност. Пандемията от COVID-19, енергийните кризи, прекъсванията на международните вериги на доставки, ускорената инфлация, промените в паричната политика и нарасналата геополитическа несигурност създадоха икономическа среда, която се отличава съществено от обичайните пазарни цикли.

Последиците от тези процеси не са равномерно разпределени между икономическите субекти. Значителна част от предприятията бяха изправени пред спад на продажбите, увеличени производствени разходи, затруднен достъп до суровини и финансиране и влошаване на рентабилността. Едновременно с това обаче в определени сектори се наблюдаваше формиране на извънредни печалби, значително надвишаващи историческите нива на доходност. Тези свръхпечалби често не са резултат единствено от по-висока производителност, поемане на по-голям предприемачески риск или осъществяване на значителни инвестиции и въвеждане на иновации. В значителна част от случаите те са следствие от външни фактори, включително рязко покачване на пазарните цени, ограничения в предлагането, инфлационни процеси, пазарна концентрация или временни икономически дисбаланси.

Именно поради това възниква необходимост от въвеждане на временен механизъм, чрез който част от този извънреден икономически излишък да бъде използвана за укрепване на фискалната устойчивост на страната.

Предлаганият данък върху свръхпечалбата ще се прилага само за лица в определени икономически сектори – банки, застрахователни и презастрахователни дружества, търговци, извършващи стопанска дейност в не по-малко от пет обекта за търговия с храни, включително магазини за хранителни стоки, супермаркети и хипермаркети, телекомуникационни компании, обменни бюра и дружества за бързи кредити и има еднократен характер, т.е. ще се прилага само за данъчната 2027 година, като по този начин ще се осигури предвидимост и ще се намали риска от негативни инвестиционни сигнали.

С предлаганата мярка не се определят произволно прагове, а за всяко предприятие са използва неговата собствена икономическа история. Референтният период 2020-2025 г. позволява да бъде определено индивидуално ниво на нормална доходност. Предвижда се като данъчна основа да се използва средната годишна данъчна печалба на предприятията за периода 2020-2025 г. Предлага се ставката на данъка върху печалбата да бъде 33 на сто.

По този начин предлаганата мярка не променя режима на корпоративното подоходно облагане и не засяга облагането на стандартната печалба. Ще подлежи на облагане с данък върху свръхпечалбата само извънредната компонента.

За да постъпи значителна част от данъка върху свръхпечалбата през 2027 г. се предвижда данъчно задължените лица да правят месечни авансови вноски за данъка, като в случай че внесените до 30 ноември 2027 г. авансови вноски представляват най-малко 90 на сто от дължимия данък, за разликата до пълния му размер лицата да не дължат лихви съгласно Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания.

С цел предотвратяване изкуственото намаляване на данъчната печалба за 2027 г. във връзка с определянето на данъка върху свръхпечалбата е предвиден контролен механизъм чрез използване на индикатор „данъчна печалба/EBIT" за 2027 г. и за референтния период, като при разлика между двете стойности, по-висока от определен таван, ще се счита, че е налице индикация за изкуствено намаляване на данъчната печалба за 2027 г. В този случай данъчната печалба за 2027 г. се коригира от данъчно задълженото лице до размер съответстващ на нормалното съотношение "данъчна печалба/EBIT" за предходните години, освен ако отклонението не се дължи на обективни икономически причини.

- **Целите, които се поставят**

Предлаганата мярка цели да постигне икономическа справедливост и да укрепи фискалната устойчивост на страната.

- **Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Прилагането на предложената уредба не изисква извършването на допълнителни разходи от държавния бюджет за изграждане на нови административни структури, системи или механизми за контрол. Не се предвижда създаване на нови административни органи или въвеждане на нови разрешителни режими.

- **Очаквани резултати от прилагането**

Прилагането на мярката се очаква да създаде възможност за генериране на допълнителни бюджетни приходи без увеличаване на данъчната ставка на корпоративния данък и да укрепи фискалната устойчивост на страната.

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направеното предложение не съдържа разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз. Предложението не противоречи на основните принципи и разпоредби на правото на Европейския съюз. Мярката не подлежи на нотификация по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година, установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

С преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се предлага и изменение и допълнение на Закона за данъците върху доходите на физическите лица във връзка с промяната в режима на ваучерите за храна на електронен носител по чл. 209а от ЗКПО, описан в т. 5.

Към проекта е изготвена частична предварителна оценка на въздействието съгласно чл. 20, ал. 2 от Закона за нормативните актове (ЗНА) и чл. 30б от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Съгласно чл. 26, ал. 3 от ЗНА проектът на акт заедно с мотивите към него, частичната предварителна оценка на въздействието и становището на дирекция „Координация и модернизация на администрацията" на Министерския съвет са публикувани на интернет

страницата на Министерството на финансите, както и на Портала за обществени консултации към Министерския съвет.

Предвид изложеното, проектът на акт ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на финансите за провеждане на обществени консултации в 30-дневен срок съгласно чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове. За постъпилите становища е съставена справка по чл. 26, ал. 5 от ЗНА, която е публикувана на интернет страницата на Министерството на финансите, както и на Портала за обществени консултации към Министерския съвет.